

Forbrydelser mod den offentlige orden og fred (§§ 133-143)

Revideret 1. januar 2017

1. Overblik og tjekliste

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

3. Forberedelse

4. Jura

4.1. Straffelovens § 134 a

Deltagere i slagsmål eller anden grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted straffes, såfremt de har handlet efter aftale eller flere i forening, efter straffelovens § 134 a med fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Højesteret har ved dom af 2. februar 1996 (U.1996.639H – Nørrebro-sagen) tilkendegivet, at domfældelse for deltagelse i grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted er betinget af, at det godtgøres, at den enkelte tiltalte har tilsluttet sig gruppen af uromagere og fredsforstyrrelse således, at vedkommende med sikkerhed kan udskilles fra tilskuere, forbipasserende, beboere og andre, der blot har været til stede og overværet hele eller dele af begivenhedsforløbet.

Straffelovens § 119, stk. 4, handler om den, der lægger hindringer i vejen for blandt andet politiets arbejde. Efter § 119, stk. 4, 2. pkt., skal det indgå som en skærpende omstændighed ved straffastsættelsen, hvis forholdet er gået i forbindelse med grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, jf. straffelovens § 134 a. Det er forudsat i forarbejderne til § 119, stk. 4, 2. pkt. (lov nr. 1107 af 1. december 2009), at der ved straffastsættelsen i sager omfattet af bestemmelsen tages udgangspunkt i et straffniveau på 40 dages fængsel i førstegangstilfælde (L 49 af 29. oktober 2009 de specielle bemærkninger).

Det fremgår samtidig af forarbejderne, at Justitsministeriet tilsluttede sig et høringssvar fra Rigsadvokaten, der pegede på, at det som følge af den nære sammenhæng mellem straffelovens § 119, stk. 4, og § 134 a kan overvejes, om det nævnte udgangspunkt for straffniveauet for overtrædelse af § 119, stk. 4, 2. pkt., i givet fald burde have afsmittende virkning på udgangspunktet for straffniveauet ved overtrædelser af straffelovens § 134 a, der efter retspraksis dengang synes at ligge på omkring 30 dages fængsel i førstegangstilfælde (L 49 af 29. oktober 2009 de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.2.2.). Det fremgår herudover af forarbejderne, at anklagemyndigheden i givet fald vil gøre gældende, at der i sager om overtrædelse af straffelovens § 134 a bør tages hensyn til den forudsatte skærpelse af straffen for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 4, således at straffastsættelsen fortsat afspejler, at en overtrædelse af straffelovens § 134 a normalt må anses for at være et alvorligere forhold end en overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 4.

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Strafpåstande ved overtrædelse af § 134 a

Anklagemyndigheden skal som udgangspunkt i førstegangstilfælde nedlægge påstand om en fængselsstraf på 50-60 dage, hvis der alene er tale om en overtrædelse af straffelovens § 134 a.

Anklagemyndigheden skal samtidig henvise til forarbejderne til lovændringen fra 2009, hvor straffelovens § 119, stk. 4, 2. pkt., blev indsat. Det fremgår af disse, at straffen for overtrædelse af § 134 a fortsat skal afspejle, at forholdet normalt må anses for at være mere alvorligt end en overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 4, 2. pkt., hvor straffen som udgangspunkt skal fastsættes til fængsel i 40 dage. Se under pkt. 4.1.

5.2. Strafpåstande ved overtrædelse af § 134 b

En overtrædelse af maskeringsforbuddet skal i førstegangstilfælde som udgangspunkt straffes med en bøde på 1.000 kr., hvis der ikke konkret er sket forstyrrelse af den offentlige ro og orden, jf. lovforslag L 196 af 9. februar 2000, de almindelige bemærkninger, pkt. 6.4.

Har overtrædelsen omvendt fundet sted under uroligheder eller optøjer, bør dette anses som en skærpende omstændighed, der som udgangspunkt fører til idømmelse af en kortere, ubetinget frihedsstraf.

6. Efter dom

6.1. Domme til Vidensbasen

Anklageren skal overveje, om dommen er egnet til at indgå i Anklagemyndighedens Vidensbase.

Vidensbasen skal dels indeholde afgørelser, som afspejler straffniveauet, praksis for rettighedsfrakendelse og andre retsfølger mv., dels afgørelser af mere principiel karakter, hvor der er taget stilling til et eller flere uafklarede spørgsmål i relation til bestemmelsernes anvendelsesområde, fortolkning mv.

En afgørelse kan også have generel betydning, hvis den f.eks. indeholder en sagkyndig erklæring eller anden faglig udtalelse, som vil være anvendelig i andre sager.

Domme til Vidensbasen sendes på mail til vidensenheden@ankl.dk med en kort begrundelse for indstillingen. Domme til Vidensbasen skal være endelige.

7. Love og forarbejder

Straffeloven - seneste hovedlov

- Lovbekendtgørelse nr. 1028 af 22. august 2013 - Straffeloven

Relevante forarbejder

- Lov nr. 225 af 7. juni 1952 om ændringer i og tilføjelser til borgerlig straffelov af 15. april 1930, jf. lovbekendtgørelse nr. 215 af 24. juni 1939 (L 13 af 3. oktober 1951 - Forslag til lov om ændringer i og tilføjelser til borgerlig straffelov af 15. april 1930, jf. lovbekendtgørelse nr. 215 af 24. juni 1939)
- Lov nr. 440 af 31. maj 2000 om ændring af straffeloven (L 196 af 9. februar 2000 - Forslag til lov om ændring af straffeloven)

- Lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (L 118 af 26. februar 2002 - Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven)
- Lov nr. 1107 af 1. december 2009 om ændring af straffeloven og lov om politiets virksomhed (L 49 af 29. oktober 2009 - Forslag til om ændring af straffeloven og lov om politiets virksomhed)